

MOVING FORWARD
TOGETHER

← THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

Як подолати перешкоди, які стоять перед
більш активним розповсюдженням ВДЕ на
місцевому рівні
Twinning Project
“Renewables Development in Ukraine”

Гілберт Агамер, Федеральне агентство з навколишнього середовища (Австрія)

State Agency on Energy Efficiency
and Energy Saving of Ukraine

eurac
research

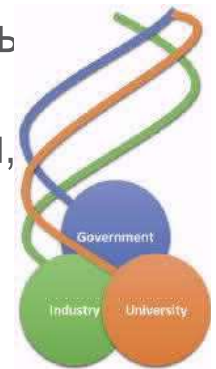
umweltbundesamt^U
PERSPEKTIVEN FÜR UMWELT & GESELLSCHAFT

Federal Ministry
Republic of Austria
Sustainability and Tourism

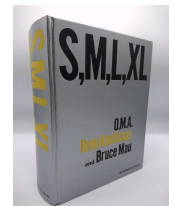
Кого ми запитували?

... проведені інтерв'ю з двома десятками зацікавлених осіб в Україні з п'яти секторів суспільства

- Пул зацікавлених осіб з потрійної спіралі розширили до **п'яти категорій**:
 - **Наука і освіта**, напр. КПІ, Львівська політехніка, Академія наук, Києво-Могилянська академія ...
 - **Громадянське суспільство і ГО**, напр. Ecodia, Dixi Group, Фонд Хайнріха Бьолля, 350.org, Greencubator
 - **Промислово-комерційний сектор**, напр. Укренерго, ДТЕК ВДЕ
 - **Уряд і самоврядування** напр. Паливно-енергетичний комітет Верховної ради
 - **ЗМІ**, напр. Блумберг

- **Основний меседж**: Необхідно **адаптувати інформацію** до специфіки різних груп зацікавлених сторін, (**Малі + Середні + Великі**), таких як приватні особи, власники будинків, енергетичні кооперативи, малий та середній бізнес (МСП), великий бізнес, інвестори та міжнародні суб'єкти

Які **перешкоди** відчуває місцеве населення?

Відповіді, отримані в ході інтерв'ю з двома десятками зацікавлених осіб в Україні з п'яти секторів суспільства

- Ми структурували відповіді відповідно до *перешкод* та *прогалин*, які потім мають бути закриті
- Визначено, що **ключові перешкоди** для подальшого поширення ВДЕ належать до наступних п'яти основних груп:

1. **Фінансові**, наприклад, як отримати адекватні та дешеві кредити
2. **Адміністративні**, наприклад, як освоїти складний процес подання заявок
3. **Технологічні**, наприклад, види установок ВДЕ та як їх обирати
4. **Соціальні**, наприклад, енергетичні кооперативи
5. Заснована на фактах **інформація** про ВДЕ.

1. Фінансові перешкоди – 1

Який вид фінансової інформації, на вашу думку, потрібен для кращого просування ВДЕ-установок?

Загальна оцінка, надана рід час інтерв'ю, полягала в тому, що фінансові перешкоди (особливо **для малих та середніх суб'єктів**) є найважливішими.

Як правило, найважливішим параметром для потенційних майбутніх суб'єктів є **період окупності**.

Найбільш важливі фактори :

- > (i) **ціни** на установки,
- > (ii) очікувані **доходи** від електричної енергії є визначальними,
- > (iii) наявні **фінансові інструменти**, включаючи різні **ефективні** процентні ставки,
- > (iv) **ризики** при оцінці всього вищезазначеного, включаючи гарантовану **можливість фактичного продажу** електроенергії в мережу,
- > (v) очевидно, **вибір** технологічної моделі для установки, що означає різний технічний **термін експлуатації**.

Власники будинків, особливо в селах, можуть значно знизити свої витрати, особливо коли отримують підтримку "ініціатив будівництва власними силами" (надання професійних консультацій експертів), характерних для перших епох впровадження ВДЕ у Австрії.

1. Фінансові перешкоди – 2: потреби

Який вид фінансової інформації, на вашу думку, потрібен для кращого просування ВДЕ-установок?

Наслідки кращої інформаційної політики :

Населення потребує всебічного переліку схем підтримки, включаючи відповіді на основні питання :

- > Хто має **право** на допомогу?
- > Які є доступні види **схем підтримки**?
- > Які існують **загальнодержавні, місцеві та муніципальні варіанти**?
- > Більше того, Україні слід створити **ефективну систему оскарження** у випадках, коли заявки не переглядаються позитивно на технічному чи фінансовому рівнях. Це означатиме покращення, якщо «**бізнес-омбудсмена**» (конкретна назва ролі не важлива) буде інституціоналізовано юридичним актом.

2. Адміністративні перешкоди – 1

Який тип адміністративної інформації, на вашу думку, потрібен для кращого просування ВДЕ-установок?

Ключовий меседж: **занадто висока адміністративна складність**

Загальна оцінка учасників інтерв'ю зосереджувалась на надто високій складності адміністративних процедур, особливо для малих та середніх суб'єктів. Для деяких опитаних адміністративні перешкоди є більшими, ніж фінансові перешкоди, і вони кажуть, що потрібні *чіткі правила*.

За словами більшості опитаних, перешкодами переважно є

- > (α) **високі ціни на підключення до електромережі**
- > (β) на думку багатьох громадян, **незадокументовані платежі** або **незрозумілі платежі** за підключення до мережі
- > (γ) **висока складність** адміністративних процедур та труднощі пошуку необхідної інформації.

2. Адміністративні перешкоди – 2

Який тип адміністративної інформації, на вашу думку, потрібен для кращого просування ВДЕ-установок?

Основні рішення: Складність адміністративних процедур можна пом'якшити шляхом

- > (i) **спрощення** адміністративних процедур наскільки це можливо
- > (ii) для освоєння вже спрощеної процедури: **слід надавати юридичну допомогу**, особливо **малим та середнім суб'єктам**
- > (iii) Крім того, має місце наступний загальний соціальний ефект: український народ не вірить у державні установи
- > (iv) Більше того, загальний підхід має бути наступним: "Моє подання має наукове обґрунтування", тобто базується на об'єктивних критеріях
- > (v) несподівано дві третини опитаних розповідали про випадки **незадокументованих або необґрунтованих платежів**, коли справа стосувалася підключення ВДЕ-установок до електромережі; це може мати форму *занадто високої плати за підключення*, яка не підкріплюється прозорим технічним обґрунтуванням.

3. Перешкоди недостатньої технологічної обізнаності

Який тип технологічної інформації, на вашу думку, потрібен для кращого просування ВДЕ-установок?

Заходи щодо підвищення технологічних знань щодо моделей, їх технічних деталей, критеріїв їх відбору для громадян:

(i) Технологічні знання потенційних користувачів можуть бути покращені платформами знань або **дискусійними форумами**

- > Як приклад, організація [Joule.ua](#) розробила допомогу та **підтримку заявникам**, може бути достатнім встановити **контакт** з подібними компаніями.
- > Домогосподарства: для їх інформування існує ціла **система приватних з'єднувачів**
- > Включення інформації спеціально для **професіоналізації експертів** у регіонах, областях та муніципалітетах

(ii) активне проведення (онлайн або віч-на-віч) тренінгів для інформування про переваги та доцільність розвитку та використання енергії з відновлюваних джерел (ВДЕ) з професійними цільовими групами

(iii) "**Найкраща практика**" - це найкращий тип інформації.

Мета: навчайтесь у носіїв найкращих практик і створіть «**книгу чи веб-сайт найкращих практик**» та навчайте виконавців.

4. Соціальні перешкоди – 1

Який тип соціальної інформації, на вашу думку, потрібен для ефективнішої популяризації ВДЕ-установок?

"Соціальні перешкоди" стосуються *енергетичних спільнот*.

Ключовий меседж :

Загальна оцінка, надана учасниками інтерв'ю, **зосереджувалась на важливості соціальних інновацій** (переважно через структуру свідомого громадянського суспільства) для застосування на практиці технологічних рішень, які в принципі вже є.

(α) **визначить експертів як партнерів для співпраці**

(β) **енергетичні кооперативи та ОСББ**

(γ) **приклади найкращої практики.**

Для організації енергетичних спільнот **потрібні особи/працівники**, імовірно, 2 на область.

Приклад: Greencubator; зараз проект «Сонячне місто» у Славутичі.

4. Соціальні перешкоди – 2

Який тип соціальної інформації, на вашу думку, потрібен для ефективнішої популяризації ВДЕ-установок?

ОСББ (= об'єднання співвласників у багатоповерховому будинку) можливий поштовх з боку бізнесу. **Необхідна довіра**. Можливо, це краще для сільської місцевості, де люди знають одне одного. Що допомагає : **UA Map**: www.uamap.org.ua

- Керівництво фірм має прийти на збори ОСББ і сказати: «наступні роки ви платитиме точно так само, а через кілька років ми отримаємо прибуток». Така модель може бути дуже практичною.
- Стосовно **ОСББ**: **МФО видали брошуру**, в якій вони пояснюють цей закон та процедури, та надають підбірку усієї документації, яку потрібно зібрати, із прикладами, які мають полегшити процес подання заявки: http://myrgorod.pl.ua/files/images/Gkg/OSBB/dovidnyk_osbb.pdf.

Приклади найкращої практики: можуть бути "прикладом найкращої практики", які надихають інших громадян України:

- Крім того, на рівні муніципалітетів до 2050 року на **100% ВДЕ** націлюються четверо міських голів, а саме мери Львова, Чорткова, Кам'янця-Подільського, Житомира. Ці міста також орієнтувались на партнерів з громадських організацій та просили про підтримку покращень, а також шукали інвестиції. Така ціль також допомагає містам отримувати більше інвестицій, і ці міста також використовують власні гроші.
- «**Асоціація активних споживачів та споживачів-виробників**» також матиме вплив у майбутньому
- Існує платформа "**Енергетичний перехід**" з 5 екологічних НУО, і ідея полягає також у запрошенні бізнесу.
- 100RES – міжконтинентальна спільнота, також є 100RES.ua; ГО «Екоклуб Рівного»; www.sdia.org.ua
- Вебсайт Екоміста (<https://ecotown.com.ua/>); teplo.gov.ua; Екодія; Еко-Полтава .

5. Освіта: інформація на основі фактів

Який вид інформації, на вашу думку, потрібен для ефективнішої популяризації ВДЕ-установок?

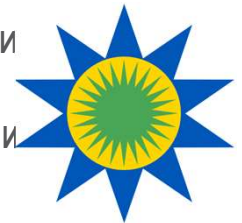
Загальна оцінка, надана партнерами під час інтерв'ю, доводить, що все-таки **підвищення обізнаності** має дуже важливе значення.

- (α) чітка фактична інформація про реалії, засновані на фактах
- (β) **яскрава та приваблива інформація про успішні проєкти** як стимулюючий мотиватор для населення
- (γ) розвінчання негативних міфів щодо ВДЕ.

Базовий діагноз :

Існує великий брак освіти з ВДЕ : (1) на рівні **університетів**, (2) на рівні **робітників**, (3) на рівні **населення**.

- > В Україні існує баланс між розумінням ВДЕ як бізнесу для отримання прибутку і результатом екологічної та відновлюваноенергетичної обізнаності
- > збір, аналіз та обробка інформації про фінансову привабливість ВДЕ, ефективність технологій виробництва електроенергії, потенціал використання відновлюваних джерел енергії, порівняльний аналіз розвинених країн
- > звернення уваги на соціальну значимість проєктів відновлюваної енергетики, довгострокові позитивні ефекти від використання відновлюваних джерел енергії
- > У новинах: загальне сприйняття має бути кращим. Необхідна додаткова інформація про поточні та про те, що змінюється. Найкращою стратегією була б довгострокова освітня стратегія.

Основні висновки

... як покращити використання ВДЕ в Україні за допомогою поширення інформації

- Два десятки партнерів під час інтерв'ю ідентифікували **ключові варіанти покращення в 5 сегментах**
- А також навели приклади найкращих практик, яких слід дотримуватися для подолання цих типів перешкод :
 1. **Фінансові**, наприклад, як отримати адекватні та дешеві кредити
 2. **Адміністративні**, наприклад, як освоїти складні процедури
 3. **Технологічні**, наприклад, види установок ВДЕ
 4. **Соціальні**, наприклад, енергетичні кооперативи
 5. Заснована на фактах **інформація** про ВДЕ
- *Дякуємо за ваші коментарі та відгуки!*

Контактні дані:

Гілберт АГАМЕР, Федеральне агентство Австрії з навколишнього
середовища

gilbert.ahamer@umweltbundesamt.at

www.e-twinning.at

